

Finansinspektionens författningssamling

Utgivare: Hans Schedin, Finansinspektionen, Box 7831, 103 98 Stockholm.
Beställningsadress: Fakta Info Direkt, Box 6430, 113 82 Stockholm. Tel. 08-587 671 00, Fax 08-587 671 71.
ISSN 1102-7460

FFFS 1999:12

Finansinspektionens allmänna råd om styrning, intern information och intern kontroll inom kredit- och värdepappersinstitut samt i fondbolag;

beslutade den 21 oktober 1999.

Finansinspektionen lämnar följande allmänna råd.

Inledning

Dessa allmänna råd omfattar verksamheten i kredit- och värdepappersinstitut samt i fondbolag (nedan benämnda institut). 2 § gäller emellertid inte för medlemsbanker sparbanks och kreditmarknadsföreningar.

Ändringar i 8 kap. aktiebolagslagen (1975:1385) har bl.a. fått till följd att ansvarsfördelningen i instituten har förtydligats genom preciseringar om styrelsens uppgifter och ansvar. Det är styrelsen som ansvarar för institutets organisation och förvaltning av institutets angelägenheter och som skall tillse att organisationen är ändamålsenlig. Vidare skall styrelsen tillse att organisationen har funktioner för betryggande kontroll av den ekonomiska förvaltningen. Styrelsen åläggs att upprätta skriftliga instruktioner som anger arbetsfördelningen mellan å ena sidan styrelsen och å andra sidan den verkställande direktören och de andra organ som styrelsen inrättar. Styrelsen är skyldig att fortlöpande bedöma institutets ekonomiska situation. För att styrelsen skall kunna fullgöra denna skyldighet skall styrelsen meddela skriftliga instruktioner för när och hur sådana uppgifter skall samlas in och rapporteras till styrelsen. Vidare skall varje styrelse som har mer än en ledamot årligen fastställa en skriftlig arbetsordning för sitt arbete.

En sund utveckling av verksamheten förutsätter att institutet utarbetar och upprätthåller system för kontroll och uppföljning av de risker som förekommer i institutets verksamhet. Dessa allmänna råd är avsedda att utgöra ett stöd för institutet i detta arbete.

System för kontroll och uppföljning av risker kan utformas på olika sätt i olika institut. De allmänna råden är därför generellt utformade och medger alternativa lösningar.

Allmänt

1 § Ett instituts styrelse har det yttersta ansvaret för verksamheten i institutet. Styrelsen bör fastställa mål och strategier avseende den verksamhet institutet skall bedriva. Vidare bör styrelsen tillse att det för de risker som inryms i institutets centrala verksamhetsområden fastställs skriftliga instruktioner för styrning och intern information. Dessutom bör styrelsen tillse att det fastställs riktlinjer för hur den interna kontrollen skall vara organiserad.

Om ett institut är moderföretag i en koncern bör moderföretagets styrelse verka för att gemensamma riktlinjer fastställs för hela koncernens verksamhet och att det som sägs i dessa allmänna råd i förekommande fall följs av övriga företag inom koncernen.

Styrning

2 § Styrelsens skriftliga instruktioner för de organ som styrelsen inrättar (8 kap. 3 § tredje stycket aktiebolagslagen) bör åtminstone ange

- vilka slags åtgärder dessa organ kan företa på egen hand.

Styrelsens skriftliga instruktioner om rapportering (8 kap. 4 § andra stycket aktiebolagslagen) bör åtminstone ange

- vilken rapportering som skall ske till styrelsen avseende de identifierade riskområdena, och
- vid vilken tidpunkt redovisning skall ske till styrelsen av den rapportering som skall ges in till Finansinspektionen.

Styrelsens skriftliga arbetsordning (8 kap. 5 § aktiebolagslagen) bör, utöver vad som följer av lagen, i förekommande fall åtminstone ange

- koncernchefens arbetsuppgifter, och
- om någon styrelseledamot har erhållit någon särskild uppgift.

3 § Styrelsen bör tillse att institutets verksamhetsinriktning är föremål för fortlöpande översyn samt att större förändringar i verksamhetsinriktningen behandlas av styrelsen.

4 § Styrelsen bör tillse att styrningen och uppföljningen av risker i ett institut är av tillfredställande omfattning. För detta ändamål bör fastställas allmänna riktlinjer i fråga om hanteringen av de risker som förekommer i institutets verksamhet. Det bör vidare finnas skriftliga instruktioner för styrning och kontroll av risker inom centrala verksamhetsområden. Efterlevnaden av instruktionerna bör fortlöpande kontrolleras.

5 § Riskerna som bör kontrolleras och följas upp förekommer såväl i som utanför balansräkningen. De instruktioner som nämns i 4 § bör exempelvis avse följande risker:

- kredit- och motpartsrisker,
- marknadsrisker (ränte-, valuta- och kursrisker),
- likviditetsrisker,
- IT-risker och andra tekniska risker,
- administrativa risker, och
- legala risker.

Intern information

6 § Styrelsen bör tillse att det finns informationssystem som tillhandahåller relevant information om verksamheten vid varje erforderligt tillfälle.

Om ingenting annat sägs bör information till Finansinspektionen lämnas på det sätt som normalt förekommer internt inom institutet.

Intern kontroll

7 § En god intern kontroll betyder att rutiner fastställs för att säkerställa att institutets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och andra bestämmelser samt i överensstämmelse med de instruktioner som lämnas av styrelsen och verkställande direktören. En god intern kontroll bör även byggas in i de delar av institutets organisation och instruktioner som syftar till att säkerställa att redovisningen blir riktig och fullständig.

8 § En god intern kontroll kan uppnås om bl.a. följande åtgärdas:

- Kontrollmedvetenheten prioriteras och erforderlig kompetens inom organisationen säkerställs.
- Det i institutets organisation finns kontrollrutiner som ger information när utvecklingen inom ett visst verksamhetsområde avviker från de riktlinjer som fastlagts inom institutet.
- Ansvarsfördelningen inom institutet säkerställer att den kontrollerande funktionen är oberoende i förhållande till de funktioner som skall kontrolleras.
- Det finns riktlinjer för institutets säkerhetsfunktion avseende organisationen av arbetet för att trygga beslutad nivå avseende såväl informationssäkerhet som fysisk säkerhet. Identifiering av säkerhetsrisker inom institutet kan ske genom riskanalyser genomförda av säkerhetsfunktionen.

9 § Följande åtgärder kan vidtas för att förbättra den interna kontrollen:

- Utarbeta, dokumentera och kontinuerligt vidmakthålla interna instruktioner och rutiner. Styrelsen bör tillse att instruktioner och rutiner fastställs och att dessa är väl kända av personalen.
- Definiera ansvars- och arbetsfördelning från kontrollsynpunkt. Sådan ansvars- och arbetsfördelning syftar till att ingen person ensam skall handlägga en transaktion genom hela behandlingskedjan (dualitetsprincipen) och att det arbetet som utförs av en avdelning eller en viss befattningshavare blir föremål för en oberoende kontroll av någon annan.
- Utarbeta ändamålsenliga kontroller inom ekonomisystemen och ändamålsenliga redovisningsprinciper för att säkerställa bl.a. att redovisningen är fullständig och riktig, transaktioner rapporteras i rätt tid samt att redovisade transaktioner är giltiga.
- Utarbeta ändamålsenliga interna informations- och rapportsystem för att säkerställa att erhållen information är aktuell och relevant. Informations- och rapportsystemen bör bl.a. förse befattningshavare eller grupper inom organisationen med information om institutets verksamhet, riskexponering etc. och producera underlag för uppföljning och granskning av information av betydelse för respektive verksamhetsområde.
- Utarbeta ändamålsenliga kontroller för informationssäkerhet och fysisk säkerhet för att säkerställa kontinuitet i verksamheten och att skydda institutets och dess kunders tillgångar.

Granskningsfunktion

10 § Styrelsen bör tillse att det finns en, från den operativa verksamheten oberoende, granskningsfunktion som organisatoriskt är direkt underställd styrelsen eller verkställande direktören. Granskningsfunktionens ansvar, arbetsuppgifter och avrapportering av utfört arbete bör fastställas av styrelsen i en instruktion. I det fall granskningsfunktionen är underställd verkställande direktören bör styrelsen tillse att granskningsfunktionen rapporterar även till styrelsen.

Granskningsfunktionen bör följa upp att verksamhetens omfattning och inriktning är i överensstämmelse med styrelsens riktlinjer. Granskningsfunktionen bör även granska och utvärdera institutets organisation, rutiner och interna kontroll. Dessutom bör granskningsfunktionen ha särskild kompetens för att granska och utvärdera utveckling, drift och förvaltning av IT-systemen. Dessa granskningar kan lämpligen utföras av internrevisionen eller externa konsulter. I en koncern kan granskningsfunktionen vara gemensam för moderföretag och dotterföretag.

Utgångspunkten för dessa allmänna råd är de krav på sundhet i verksamheten som återfinns i lagstiftningen rörande kredit- och värdepappersinstitut samt fondbolag, jfr:

- 7 kap. 3 § bankrörelselagen (1987:617),
- 2 kap. 3 § sparbankslagen (1987:619),
- 40 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,
- 1 kap. 7 §, 2 kap. 1, 6 och 7 §§ och 6 kap. 4 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
- 1 kap. 4 §, 2 kap. 1 och 8 §§ och 5 kap. 4 § lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,
- 2 kap. 2 § lagen (1995:1570) om medlemsbanker, och
- 7 kap. 10 och 12 §§ lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag.

Dessa allmänna råd träder i kraft den 1 januari 2000, då Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 1994:35) avseende styrning, intern information och intern kontroll inom kredit- och värdepappersinstitut skall upphöra att gälla.

CLAES NORGRÉN

Mirre Laurell
(Värdepappersmarknadsavdelningen)